

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ			
Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (освітньо-професійний)
Кафедра	Графіки	Рік навчання	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Обов'язкова
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	2
Група	Г21-3		
РОБОТА В МАТЕРІАЛІ Семестр 2 (весна 2022)			
Викладач	Нагорний Олександр Олександрович		
E-mail	sanych.miner@gmail.com		
Заняття	ауд. 11 майстерня офорту (1 корпус)		
Консультації			
Адреса	ауд. 11 майстерня офорту, поверх 1, корпус 1, вул. Мистецтв 8		
Телефон	057 706-03-50 (кафедра)		

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем у стінах академії відбуваються згідно розкладу у визначені дні та години. Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування електронною поштою. В разі необхідності додаткової консультації, ескізи робіт студентів можуть бути надіслані на пошту викладача або в соцмережі Telegram.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Робота в матеріалі» на першому курсі є певний обсяг знань, отриманий студентами у професійних художніх училищах, художніх школах тощо. Також у вивченні дисципліни «Робота в матеріалі» на першому курсі допомагає одночасне отримання знань з фундаментальних дисциплін таких як: «Рисунок», «Загальний курс композиції», «Кольорознавство».

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Методичні рекомендації

1. Христенко В.Є. Техніки авторського друку. Навчальний посібник. ХДАДМ — Харків: Колорит. 2004
2. Дидактичний матеріал (естампи майстрів, естампи студентів минулих років) з методичного фонду кафедри.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Для виконання підготовчих ескізів до офорту необхідні блокнот або папір для ескізів, олівець, туш, перо. Для опанування дисципліною необхідно мати наступні матеріали та інструменти окрім вищезазначених: папір акварельний або естампний, папір промокальний або газети, фарбу олійну, шпатель силіконовий, скипидар, ганчір'я. Обладнання для друку естампів — офортний станок.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Робота в матеріалі» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми.

Мета дисципліни — отримання знань, вмінь та практичних навичок, щодо створення естампів у техніці глибокого друку – офорту. У ході курсу студенти опановують види, манери та прийоми виготовлення друкарських форм та авторський друк естампів.

Головною задачею, яка ставиться перед студентом у II семестрі є опанування навичками зі створення меццо-тинто, м'якого лаку і кольорового офорту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- особливості створення ескізу під конкретний офортну техніку;
- особливості процесу витравлювання офорту в розчині хлорного заліза.

Уміти:

- підготувати відрізок латуні під кожну техніку офорту;
- переносити зображення на підготовлений шматок металу;
- працювати з розчинами кислот, використовувати шкалу тривалості витравлювання офорту в хлорному залізі.

Мати навички:

- малювання з натури для збору підготовчого матеріалу для створення ескізів;
- творчого підходу в розробці ескізів та оригіналів;
- використання прийомів стилізації, різних видів трактування об'єму, використання різних видів перспективи;
- оформлення робіт та організації експозиції.

Програмні компетентності:

СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметнопросторового та візуального середовища.

СК 4. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

На підставі набутих компетентностей випускник має демонструвати

програмні результати навчання в мистецькій діяльності:

ПРН 6. Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні, площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальним планом підготовки бакалаврів денної форми навчання, викладання «Роботи в матеріалі» у II семестрі 1 курсу передбачено в обсязі 5 кредитів ECTS (150 години). Із них: лекцій — 5 годин, практичних занять — 70 годин. Структура дисципліни містить 3 завдання та складається з 2-х модулів.

МОДУЛЬ 1

Завдання 1. Виконання роботи у техніці офорту меццо-тинто. Тема довільна. Мета — ознайомлення із особливостями малюнку білим матеріалом на чорному папері і повторення цього досвіду в матеріалі.

Завдання 2. Виконання роботи у техніці м'який лак. Тема — довільна. Як варіант пропонується зображення тварини або автопортрет. Мета — ознайомлення із властивостями даної техніки і виконання ескізу і завдання, враховуючи її особливості.

Також студентам пропонується проекспериментувати з використанням природніх і створених людиною фактур для створення текстури на відбитку.

МОДУЛЬ 2

Завдання 3. Виконання кольорового офорту з двох чи трьох форм друку (кількість форм у залежності від ескізу). Тема «Місто» або «вільна тема». Мета — поєднання в одній роботі досвіду отриманого протягом року і отримання досвіду роботи з кольоровим друком.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Завдання і зміст матеріалу розкриваються у процесі проведення лекційних занять. Практичні заняття здійснюються у вигляді практичної роботи над розробкою ескізів за темою, виготовленням друкарських форм та друку естампів. Самостійна робота студентів спрямована на збір необхідної інформації, вдосконалення затвердженого ескізу, отримання високорівневого відбитку.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є екзаменаційні перегляди. Для отримання семестрової оцінки необхідно пройти рубіжні етапи контролю у формі модульних переглядів результатів виконання практичних завдань студентів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)		Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A+	98–100	задовільно	64–74	D
			A	95–97		60–63	E
			A-	90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F	
	75–81	C					

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як студентам, так і викладачу.

Вітається власна думка за темою заняття, креативність студента, аргументоване відстоювання позиції та толерантне відношення до колег.

У разі відрядження, хвороби тощо викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю зі студентами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Пропускати заняття без поважних причин неприпустимо (причини пропуску мають бути підтвержені). Запізнення на заняття не вітаються.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (під час композиційного пошуку рішення теми, виконанні ескізів та оригіналів). Жодні форми порушення академічної доброчесності неприпустимі. Якщо під час рубіжного контролю помічені елементи плагіату, студент втрачає право отримати бали за виконане завдання.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Семестр 2

Тиждень	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1	1-4	лекція	Видача та обговорення завдань II семестру, їх мети, особливостей створення ескізів для кожного завдання.	4		Розподілення обов'язків між старостами щодо організації та студентами щодо організації робочого процесу
2	1	Лекція + практичне	Ознайомлення з прикладами робіт минулих років. Підготовчі роботи. Нарізка металу. Затравлення пластини для меццо-тинто (імітації)	1+3		Обговорення техніки безпеки при роботі з гільотиною, станком і розчином хлорного заліза
3	1	практичне	Виконання першого завдання — виглажування	4		
4	1	практичне	Виглажування. Проби друку. Внесення правок	4		
5	1	практичне	Друк тиражу	4		
6	2	практичне	Підготовчі роботи. Покриття лаком металу. Проби малюнку на покритому лаком металі	4		
7	2	практичне	Малювання на покритому лаком металі	4		
8	2	практичне	Травлення. Друк тиражу	4	Модульний перегляд	Обговорення переваг і недоліків виконаних робіт
9	3	практичне	Обговорення ескізів до кольорового офорту	4		Рекомендації щодо вибору аналогів

10	3	практичне	Виконання ескізу 3-го завдання. Планування техніки для кожного з шарів	4		Обговорення особливостей роботи авторів обраних у якості аналогів
11	3	практичне	Початок виконання в матеріалі третього завдання	4		
12	3	практичне	Виконання третього завдання. Проба друку тих форм, що вже відтравлені	4		Обговорення пігментів для друку
13	3	практичне	Друк тиражу. Експерименти зі зміною черги друку шарів	4		
14	3	практичне	Друк тиражу. Експерименти зі зміною черги друку шарів	4		Нумерація відбитків тиражу. Підпис робіт
15		практичне	Оформлення та підпис робіт. Підготовка до перегляду. Монтаж експозиції	4		Рекомендації щодо правил оформлення графічного твору в межах групової експозиції та окремої роботи

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Модульний перегляд	0–40
2	Модульний перегляд	0–60
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

90–100 балів («відмінно» за національною шкалою, **A** — за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав додаткові варіанти за відповідними темами, крім того, брав участь та переміг (посів 1–3 місце) у міжнародних або усеукраїнських конкурсах та акціях, студентських олімпіадах чи наукових конференціях з мистецтва або дизайну.

82–89 балів («добре» за національною шкалою, **B** — за шкалою ECTS) отримує студент, який добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок.

75–81 балів («добре» за національною шкалою, **C** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.

64–74 балів («задовільно» за національною шкалою, **D** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).

60–63 балів («задовільно» за національною шкалою, **E** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).

35–59 балів («незадовільно» за національною шкалою, **FX** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного та теоретичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота для виконання усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна перездача.

1–34 балів («незадовільно» за національною шкалою, **F** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не володіє знаннями з усіх модулів дисципліни, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевітками та не склав екзаменаційного перегляду. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за мистецьку активність студента під час навчання: участь у всеукраїнських художніх виставках, конкурсах та олімпіадах. Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

Jane Stobart «Printmaking for Beginners». — London, United Kingdom: Bloomsbury Publishing PLC, 2010 — p. 128

Богомольний Н., Чебикін А. «Техніка офорта». — К. Вища школа, 1978 — с.142

Alan Smith «Etching: a guide to traditional techniques». — The Crowood Press Ltd, 2014 — p.160

Mark Graver «Non-toxic Printmaking». — London, United Kingdom: Bloomsbury Publishing PLC, 2020 — p. 128

Допоміжна:

Gottfried Bammes «Der nackte Mensch Hand-und Lehrbuch der Anatomie für Künstler» — VEB Verlag der Kunst Dresden, 1982. — s.473

Манізер М.Г., Серов В.А., Сисоєв П.М. «Школа образотворчого мистецтва в десяти випусках. Випуск 7» — М.: Видавництво академії мистецтв, 1963 — с.238

Бісті Д. «Графіка» — М. Радянський художник, 1978 — с.100

Фаворський В. «Розповіді художника-гравера» — М. Дитяча література, 1976 — с.104

Фаворський В. «Про мистецтво, про книгу, про гравюру» — М. Книга, 1986 — с.239

Посилання на сайти деяких сучасних майстрів офорту:

<https://www.warnockfinearts.com/yuji-hiratsuka>

<https://www.makov.com.ua/ua>

<http://stratiychuk.com/pages/gallery.php?filter=etching>

<https://etchingroom1.com/>